

FOTOGRAFUJEME DĚTI

Němcová Marie

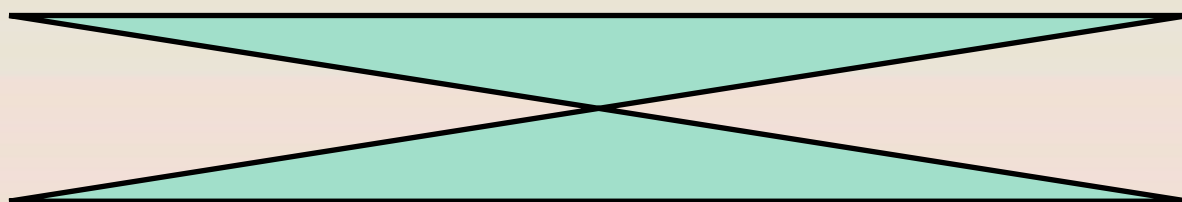

FOTOGRAFUJEME DĚTI

O B S A H

Fotogeničnost	Str. 6
Volba stanoviště	8
Volba pohledu	10
Dělení postavy	16
Barva oblečení	23
Výraz dětského obličeje	29
Dětský portrét	36
Dětská postava	47
Fáze pohybu	56
Pozadí v obraze	63
Rekvizita	68

Stín v obraze	str.	70
Nerežírovaný a režírovaný snímek		75
Barvy v obraze		79
Černobílé variace		85
Tvůrčí snímek		91
Více dětí v obraze		93
Časosběrný snímek		98
Volíme tvar obrazu		101
Rám obrazu		107
Kompozice obrazu		111
Tvůrčí snímek a jak na to		127

Eliška

FOTOGRAFUJEME DĚTI

Je jedno, jestli budeme pořizovat dokumentární snímky z dovolené nebo se nám fotografování stane koníčkem a nastoupíme cestu tvůrčí tvorby. Vždy by měly být naše snímky jednoduché, zřetelné, líbivé a sdělné.

Dokumentární snímek sděluje, co nebo kdo je na snímku. Jeho účelem je podání informace o skutečnosti, nic víc. Kdežto tvůrčí snímek nás nutí přemýšlet o tom, co nám autor sděluje. Nabízí hlubší obsah, je složitější. Ve tváři vidíme napětí, obavy, rozpoložení. Tvůrčí fotograf vidí všední věci nevšedně a dokáže je nabídnout divákovi jako zajímavý zážitek.

Fotografické techniky fotografování dětí, expozice i kompozice, jsou sice obdobné jako při fotografování dospělých, přesto mají řadu specifik, která se od fotografování dospělých liší. A o tom pojednává tato kniha.

FOTOGENIČNOST

Fotogeničnost je seskupení prvků, ploch i linií, které ve spojitosti se světlem, barvou i kompozicí obrazu působí na estetický cit diváka.

Nejčastěji spojujeme fotogeničnost s portrétem. Fotogeničnost je však proměnlivá. Může se stát, že obličej dítěte krásný na pohled a převedený do fotografického obrazu, nemá divákovi co nabídnout. Naopak obličej, ve skutečnosti nevýrazný, má v sobě něco přitažlivého a to v určité situaci. Dítě má splihlé vlasy, ale když vyskočí, vlasy se načechrají, získají dojem pohybu, rozpustilosti a také výraz tváře se změní.

Vybíráme fotogenické dítě, které je něčím zajímavé. Působí harmonicky a líbivě. Nemusí se jednat jen o krásnou dívenku, ale i o rozpustilého kluka, který má v obličejí vepsán úlek, napětí a živost. Po skluzavce jede holčička. Z výrazu obličeje je znát, že se bojí. Tmavé vlásky jsou rozčepýřené, ručky rozhozené a nožkama se snaží jízdu mírnit. Oblečení je kontrastní s barvou skluzavky. Rychle mačkáme spoušť.

Následně jede chlapec a to už po několikáté. Výraz má neutrální, ruce připažené, oblečení v barvě skluzavky. Pro oko fotoaparátu je málo fotogenický a nic nenaznačuje výraznější pohyb.

Fotografovat, znamená hledat fotogenické tváře a vnímat krásu, což obohacuje život.

Krásný by měl být celý snímek. Jeho krása spočívá v silném obsahu, vyvážení obrazových prvků a ploch, výběru hlavního motivu.

Záleží nejen na obsahu, ale také na formě předvedení.

Krása tváře – většinou vybíráme hezké dítě, neboť to je polovina úspěchu, bonus navíc. Nestačí však, aby obličej dítěte byl pouze krásný. Měl by umět zobrazit emoce, rozpoložení, náladu, vzdor. Fyzická podoba dítěte by tak měla být doplněna o prvky osobnosti.

Výraz dítěte — měl by být sdělný a to vizáží, pohyby i oblečením, aby dokázal především zaujmout.

VOLBA STANOVISŤE

K fotografování vybereme **fotogenické dítě, vhodnou fázi pohybu a následně i stanoviště**. Jeho výběrem ovlivníme úhel pohledu na dítě, způsob osvětlení i velikost záběru a pozadí.

Hoch kope do míče. Zvolíme boční pohled, který nabízí švih nohou, ruce v akci, výraz obličeje z boku. Spoušť zmáčkne v okamžiku, kdy se ruce i nohy nepřekrývají a za chlapcem je vhodné pozadí. Můžeme zvolit přímý pohled, nadhled nebo podhled.

Osvětlením ovlivňujeme atmosféru i prokreslení záběru. Dramatický snímek může být podpořen kontrastním světlem s málo detaily, kdežto portrét jemné dívky vyžaduje rozptýlené světlo, prokreslené detaily nebo světlou tonalitu ve stylu Hygh-key. Volbu velikosti záběru i pozadí ovlivníme nejen výběrem stanoviště, ale také možností přiblížení objektu pomocí teleobjektivu nebo zoomu.

Nestačí jen skvělý výběr hlavního motivu, tedy fotogenického dítěte, ale také výběr stanoviště. Kromě toho významně ovlivňuje snímek i řada dalších fotografických technik a triků, o kterých hovoří tato kniha.

Oči umístíme do horní třetiny snímku. Jedná se o natočení „sedm osmin“, kdy je vidět větší část tváře a je naznačeno další oko, které je méně zřetelné.

VOLBA POHLEDU

Z očí do očí – pohled dítěte z očí do očí a to jak přes aparát, tak na snímku, má své kouzlo. V očích dítěte můžeme vidět zvědavost, bezelstnost, nadšení, zklamání, lhostejnost. Je to těsný kontakt, kdy si jsou osoby bližší. Na děti se díváme většinou shora. Z důvodu výškového rozdílu by tedy musely být všechny snímky dětí nadhledem. Můžeme

nadhled využít, stejně jako podhled, ale vždy by měla volba úhlu pohledu souznít s obsahem snímku.

Oči jsou níž, neboť potřebujeme zobrazit indiánské péro.

Jde o přímý pohled a to z očí do očí, který komunikuje s divákem.

1

2

3

4

Fotografujeme-li snímek, který je v naší režii, máme dostatek času. Můžeme nafotografovat více snímků a vybírat.

- 1. Dívka se usmívá, ale snímek obsahově nenabízí nic víc***
- 2. Dívka je mírně otočená, avšak kousek nosu je mimo obličej***
- 3. Nejedná se o čelní, ani boční pohled. Vlasy a boční část tváře zabírají značnou část obrazové plochy, avšak oči, nos a ústa pouze menší a málo zřetelnou část***
- 4. Zamyšlený výraz, mírně boční pohled. Z uvedených čtyř pokusů bychom vybrali tento pohled.***

Přímý pohled - působí sugestivněji a divák ho přijímá příznivě. Jakoby dítě komunikovalo nejdříve s fotografem a na snímku s divákem. Oči jsou, zejména u dětí, bránou do duše. V přímém pohledu by měly být ostré. V bočním pohledu by mělo být ostré oko, které je k divákovi nejbližší. Pohled z očí do očí je změnou, která snímku dodá působivost. Přímý pohled zachytíme tak, že držíme aparát v přímém směru a snížíme se na úroveň dítěte. Sedneme si, klekneme nebo i lehneme a díváme se přímo na dítě. To se může dívat do objektivu nebo na jeho hranu, což je vhodnější. Při fotografování portrétu by mělo dítě velmi nepatrně sklonit hlavu. To ho donutí při pohledu na aparát více otevřít oči a snímek vypadá přirozeněji. Stačí zvednout ruku, aby se na ni dítě podívalo.

Fotografujeme-li dítě ležící v trávě, lehneme si do ní také. Záběr vedeme mírně šikmo. Pozadí se oddálí, nízké clonové číslo rozostří popředí, tedy hlavu a tělo se bude do dále rozostřovat. Vznikne mírně diagonální kompozice, která bude pro oko diváka příjemná a dítě bude od neostrého popředí i pozadí izolované. Pokud bychom vedli záběr rovno, bude tělo dítěte silně deformované.

Při fotografování dítěte shora, by pásmo ostrosti zabralo nejen dítě, ale i trávu kolem. Popředí i pozadí by splynuly s dítětem a rušily.

Boční pohled – při zcela bočním pohledu je vidět pouze jedno oko, které by mělo být ostré. Jelikož se dítě dívá před sebe a tedy do boku, mělo by mít před sebou dostatek místa a to daleko více, než za sebou.

Nejen portrét, ale také postava, která je k nám otočená bokem, někam směřuje, měla by mít také před sebou dostatek místa, aby nenarazila na rám obrazu. Můžeme využít pohled mimo záběr, za rám obrazu nebo na jinou osobu. Tento pohled nabízí většinou příběh a divák si může děj domýšlet. Co dítě zaujalo, kam směřuje.

Podhled můžeme zvolit u dětí, u starších osob není vhodný. Pro volbu podhledu musí být důvod. V tomto případě dívka zvědavě nakukuje za rám obrazu.

U zcela bočního pohledu nevidíme obě oči, pouze jedno. Jedná se o profil.

Nadhled – představuje dítě v podřízené pozici, snižuje jeho postavení. Pozadí se dostane těsně za dítě. Aby nerušilo, můžeme ho rozostřit nastavením nižšího clonového čísla a současně odsunutím dítěte od pozadí. Má-li dítě pozadí těsně za sebou, nižší clonové číslo nám moc nepomůže. Dbáme také na to, aby postavička dítěte byla kontrastnější a to tonálně, barevně nebo pomocí ostrosti, neboť jinak s pozadím splyne. Nevýhodou nadhledu je zvětšení vlasové části, zejména u portrétu. U postavy je zvětšená celá hlava i ramena. Naopak nožky jsou krátké a zužují se. Pokud nemůžeme zvolit nižší stanoviště, volíme alespoň delší vzdálenost. Tím dojde ke zmírnění nadhledu. Chlapec hraje fotbal. Nemůžeme se plést na hřišti, stojíme na vyvýšené tribuně. Sejdeme níže a fotografujeme fotbalistu, až je dále od nás, nikoliv přímo pod námi.

Nefotografujeme tedy dítě zblízka a shora dolů, pokud nejde o záměr. Jde-li nám spíše o přímější pohled, volíme stanoviště o něco dále, pouze v mírnějším nadhledu. Můžeme si ho „přitáhnout“ teleobjektivem nebo zoomem. Výsledný snímek může nabídnout téměř přímý pohled.

Podhled – přidává dítěti sebevědomí a zvýrazňuje ho. Je vítanou změnou od obvyklého pohledu na dítě ve skutečnosti. Na rozdíl od nadhledu, odsune pozadí nebo za dítě vloží oblohu. Je-li podhled značný, dokáže postavu deformovat, kdy nohy jsou delší a širší, kdežto nahoře je malá hlavička.

Umístění dítěte, tedy vzdálenost od aparátu, pomáhá nejen při mírném nadhledu, ale také podhledu. Dítě je na jevišti a my sedíme ve spodní řadě. Ne zvolíme první řadu, kdy by došlo k silnému podhledu, ale třeba šestou. Mírný podhled se stane téměř přímým pohledem na snímku.

FOTOTIP

- ◆ *Nadhled i podhled bychom měli využívat s citem, volit větší vzdálenost, která nám pomůže vyhnout se případné deformaci. Oči dítěte by měly být v přímém pohledu ostré a v bočním pohledu by mělo být ostré oko, které je blíže.*
- ◆ *Vybíráme pózu dítěte, která vystihne zejména charakter pohybu a do snímku také vkládáme nápad, aby měl divák o čem přemýšlet.*

Dívka je sice zachycena z vyššího nadhledu, ale z větší vzdálenosti.

Z toho důvodu působí snímek jako pořízený z očí do očí, i když si je dívka zakrývá.

DĚLENÍ POSTAVY

Hovoříme-li s dítětem, díváme se mu do očí, sledujeme jeho výraz obličeje nebo gestikulaci. Nedíváme se na jeho nohy, pokud nepřitahují mimořádnou pozornost. Prohlížíme-li si portrét, neschází nám zbývající část postavy.

Záleží tedy na obsahu, situaci a volbě našeho záběru, kterou část postavy hodláme zachytit a za zmáčknutí spouště nám stojí. Do snímku vkládáme jen tu část postavy, která je nositelem obsahu a k jehož vyjádření je nezbytná. Kope-li dítě do míče, je třeba zachytit celou postavu, neboť nohy jsou nezbytné. Sedí-li u počítače, nohy k tomu nepotřebuje.

Určitou roli tedy přidělujeme postavě podle postoje, výrazu, oblečení nebo rekvizity. Pokud zabereme celou postavu, nedůležité a zbytečné části odstraníme pomocí výřezu v editoru počítače.

Některá postava nese podnět už v sobě, jiné ho musíme přidat.

Dělení postavy dítěte provádíme citlivě. Jednak by na snímku mělo být vše, co jeho obsah vyžaduje a divák potřebuje k pochopení. Pokud dítě šermuje, drží meč, má zajímavý postoj, zachytíme ho v typické pohybové fázi pro tento sport. Je jasné, že záběr vyžaduje zachycení celé postavy.

Pořizujeme-li portrét, může být zobrazena pouze hlava dítěte. Podpírá-li si dítě hlavu rukou nebo ji rozpačitě vkládá k tváři, jsou ruce součástí obsahu snímku. Do snímku vkládáme jen jejich nejnutnější část a u rámu obrazu je ztmavíme, aby nepřitahovaly nežádoucí pozornost.

Postačí zobrazení pouze části rukou, lokty nepostrádáme

Hlavní motiv vyžaduje zachycení celých rukou

Zákonitosti dělení postavy - ruce a nohy nedělíme zásadně v kloubech. „Přeříznuté“ části zakončíme tak, aby vypadaly přirozeně a nepřitahovaly nežádoucí pozornost, jakoby byly přeříznuté cirkulárkou.

Ruce – dělíme je mezi ramenem a loktem nebo mezi loktem a zápěstím. Loket můžeme „uříznout“ a to v případě, že je zbytečný a k němu by vešlo do scény i část nefunkčního pozadí. Dlaň a prsty jsou však součástí děje a k nim je soustředěna pozornost diváka. Opět musí být „přeříznutí“ u loktů ztmavené a rozostřené, aby nebudilo zbytečnou pozornost.

Nohy – dělíme je mezi kyčlí a kolenem nebo mezi kolenem a kotníkem. Má-li dívka sukni, měla by končit její postava nad kolena. Postava chlapce v kalhotách by měla končit pod kolena.

Paže – ořez paží je někdy nutný. Pokud je přeřízneme v loktu, horní část ruky jde za rám obrazu a vrací se zpět oříznutá dolní část, jakoby „odněkud“. Nikdy neřežeme ruku přesně v loktu. Pokud to není možné, poslouží její ztmavení nebo rozostření tak, aby tento pahýl nepřitahoval pozornost. Vhodnější je, této kombinaci se vyhnout.

Prsty – měly by být vidět celé, být jemně pokrčené a nabízet přirozený pohled. Pokud jsou ohnuté, tak by měly vypadat přirozeně, aby nevznikla z prstů nepřehledná spleť. Prsty rukou nemusí být těsně u sebe a měly by být ohnuté jen s náznakem, aby nevypadaly jako amputované.

Ořízneme horní část šátku, tedy nefunkční plochu, kterou pro obsah snímku nepotřebujeme. Loket také není třeba, jeho uříznutí mezi klouby působí přirozeně. Celý hřbet levé ruky by tvořil prázdnou, nic neříkající plochu, takže se bez něj také obejdeme. Ořez provedeme mimo kloub.

Celá postava – dělíme ji v rámci jedné třetiny a to nad pasem, nikdy v pase. V rámci dvou třetin dělíme postavu podle oblečení. Pokud mají děti krátké kalhoty nebo krátkou sukýnku, dělíme jejich postavu podle pravidla dělení rukou a nohou.

Ukončení postavy – volíme nenásilné a pozvolné, aby nepoutalo pozornost a neodvádělo ji od obličeje nebo rukou, které jsou součástí obsahu. Zejména světlé části přitahují pozornost, proto by okrajové části měly být rozostřené a tmavší a to zejména, jsou-li „přeříznuté“ rámem obrazu. Pomůže i **Vinětace**, která okrajové části ztmaví a světlý střed obrazu přitáhne pozornost. „Přeříznutí“ také ztmavíme nástrojem „**Ztmavení**“ ve Photoshopu nebo pomocí **Řídících bodů** v jeho pluingu.

Školáckou chybou je dotyk boty nebo nohy s rámem obrazu nebo jejich těsné uříznutí rámem obrazu. Týká se to nejen nohou, ale také i rukou, kdy dotek s rámem obrazu působí nevhodně.

U portrétu můžeme uříznout větší část vlasů, nikoliv vlasy pouze úzce seříznout. Činilo by to dojem, že se hlava do obrazu sotva vešla.

FOTOTIP

- ◆ *Zvážíme, jaká část postavy dítěte je nositelem obsahu a která je ve snímku zbytečná*
- ◆ *Končetiny dělíme mezi klouby a postavu podle třetinového pravidla, nikdy ne v pase*
- ◆ *„Přeříznuté“ části nesmí přitahovat pozornost*